

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЦИФРОВА ТА ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Освітня програма «Професійна освіта. Цифрові технології»
Спеціалізація А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та
освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика
Протокол № 09 від 21 січня 2026 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Цифрова та інформаційна культура
Викладач (-і)	Деренюк Мар'яна Петрівна – доктор філософії, асистент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Контактний телефон викладача	097-809-66-26
Е-mail викладача	mariana.dereniuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очно/дистанційно (вівторок 14:00-16:00)
2. Опис навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Цифрова та інформаційна культура» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про закономірності функціонування сучасного цифрового середовища, розвиток інформаційної компетентності, цифрової етики та навичок безпечної взаємодії у цифровому просторі. Курс покликаний сформувати культуру роботи з даними, критичне ставлення до інформації, розуміння механізмів цифрової комунікації та використання технологій у професійній і повсякденній діяльності.</p> <p>У межах дисципліни розглядаються теоретичні засади становлення цифрової культури як соціокультурного феномену, питання інформаційної грамотності, цифрової безпеки, правових та етичних аспектів використання цифрових технологій. Особливу увагу приділено ролі цифрових інструментів у формуванні освітнього, професійного та культурного середовища особистості.</p> <p>Навчальна дисципліна передбачає вивчення таких ключових аспектів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • еволюція понять «інформаційна культура» та «цифрова культура» у контексті розвитку інформаційного суспільства; • структура цифрового простору та його вплив на комунікаційні процеси; • інформаційна грамотність як складова цифрової компетентності; • цифрова етика, нетикет та культура поведінки в інтернеті; • інформаційна безпека, конфіденційність і захист персональних даних; • інструменти пошуку, збереження, обробки та візуалізації інформації; • цифрові інструменти для навчання, дослідження та професійного розвитку. <p>Практичний компонент курсу передбачає роботу з цифровими платформами, застосування інструментів для організації колаборативної діяльності, створення інформаційних продуктів і побудову особистої цифрової ідентичності. Здобувачі навчаються аналізувати джерела інформації, розпізнавати маніпуляції, оцінювати достовірність даних та формувати власну цифрову репутацію. Дисципліна є актуальною в умовах цифрової трансформації суспільства, коли інформаційна культура стає ключовим чинником професійної ефективності, соціальної відповідальності та громадянської активності. Її зміст забезпечує міждисциплінарну підготовку фахівців, здатних орієнтуватися у складному інформаційному середовищі, мислити критично та діяти етично у цифровому світі.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета: формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про сутність цифрової та інформаційної культури як невід'ємної складової сучасного суспільства знань; розвиток компетентностей, необхідних для ефективного, безпечного та етичного використання цифрових технологій, управління інформацією та створення власного цифрового контенту.</p> <p>Цілі:</p> <p>засвоєння теоретичних основ інформаційної та цифрової культури, розуміння їхньої ролі в освітньому, професійному та соціальному середовищі;</p> <p>формування навичок пошуку, критичного аналізу, оцінювання та систематизації інформації з використанням сучасних цифрових інструментів;</p> <p>розвиток умінь безпечної взаємодії у цифровому просторі, дотримання принципів інформаційної безпеки, конфіденційності та захисту персональних даних;</p>	

виховання етичної відповідальності, цифрового етикету (нетикету) та культури онлайн-комунікації;
 ознайомлення з правовими аспектами цифрової діяльності, зокрема захистом авторських прав та дотриманням норм інформаційного законодавства;
 формування вміння використовувати цифрові технології для навчання, досліджень, саморозвитку та професійної реалізації;
 стимулювання критичного та креативного мислення у роботі з інформацією, розвиток здатності до усвідомленого використання цифрових ресурсів і побудови позитивного цифрового іміджу.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Результатом вивчення дисципліни має бути сформованість таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 06. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 01. Здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності.

СК 04. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.

СК 14. Здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) у сфері цифрових технологій.

Програмні результати навчання:

ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності та обирати ефективні шляхи їх вирішення.

ПР 13. Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.

ПР 20. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний / вибірковий
5	А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)	3	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. робота
Тема 1. Цифрова та інформаційна культура як феномен сучасного суспільства. Поняття «інформаційна культура», «цифрова культура», «цифрова грамотність» та їх взаємозв’язок. Етапи розвитку інформаційного суспільства та процеси цифрової трансформації. Цифрова культура як соціокультурний	2		4

феномен: філософські, педагогічні та етичні аспекти. Вплив цифровізації на освіту, науку, професійну діяльність і повсякденне життя. Роль цифрової культури у формуванні громадянської відповідальності та соціальної активності.			
Тема 2. Інформаційна грамотність і критичне мислення у цифрову добу. □ Сутність і структура інформаційної грамотності: пошук, відбір, аналіз, оцінка та використання інформації. Алгоритми роботи з інформаційними потоками та цифровими джерелами. Принципи перевірки достовірності інформації, фактчекінг, маркування джерел. Маніпуляції, дезінформація, фейки: способи розпізнавання та протидії. Критичне мислення як інструмент інформаційної безпеки та стійкості до впливів.	2		4
Тема 3. Цифрові технології та інструменти інформаційної діяльності. Цифрова екосистема: хмарні сервіси, платформи для спільної роботи, освітні середовища. Інструменти пошуку, збереження, структурування й візуалізації інформації. Використання генеративних технологій (AI, ChatGPT, Copilot тощо) у навчанні та дослідженнях. Цифрові формати представлення знань: інфографіка, мапи знань, презентації, інтерактивний контент. Управління інформацією: бази даних, цифрові архіви, принципи організації цифрового контенту.	2		4
Тема 4. Етика, право і безпека у цифровому середовищі. Етичні норми та цінності у цифровому просторі: культура онлайн-поведінки, нетикет. Цифрові права людини: доступ до інформації, свобода вираження, право на приватність. Авторське право і ліцензування в інтернеті: Creative Commons, академічна доброчесність. Кібербезпека: види загроз (фішинг, шкідливе ПЗ, витік даних) та методи їх попередження. Практики цифрової гігієни: безпечні паролі, багатофакторна автентифікація, шифрування даних.	2		4
Тема 5. Цифрова комунікація та соціальні медіа у професійній діяльності. Цифрові комунікаційні платформи: типи, функції, особливості використання. Соціальні мережі як	2		4

інструмент професійної взаємодії та особистого бренду. Цифрова ідентичність і репутація: формування, підтримка, безпека. Віртуальна комунікація в освітньому середовищі: етика, ефективність, ризики. Комунікативні стратегії та медіаграмотність у цифрових середовищах.			
Тема 6. Цифрова компетентність фахівця XXI століття. Європейська рамка цифрових компетентностей (DigComp): структура та напрями розвитку. Цифрова трансформація освіти: нові ролі педагога, студента, навчального середовища. Професійна цифрова компетентність: навички роботи з освітніми платформами, аналітикою, мультимедіа. Саморозвиток у цифровому середовищі: персональна освітня траєкторія, цифровий слід, онлайн-репутація. Цифрове лідерство, інноваційність і культура постійного навчання (lifelong learning).	2		4
Тема 1. Цифрова культура як феномен сучасного суспільства. Сутність поняття «цифрова культура» та її структура. Взаємозв'язок понять «інформаційна культура», «цифрова грамотність» і «цифрова компетентність». Цифрова культура як чинник професійного становлення особистості. Етапи розвитку цифрового суспільства. Приклади проявів цифрової культури у сфері освіти, науки, бізнесу. Соціальні наслідки цифровізації.		2	4
Тема 2. Інформаційна грамотність як базова складова цифрової культури. Поняття та структура інформаційної грамотності. Алгоритми ефективного пошуку, аналізу й систематизації інформації. Критерії достовірності та надійності цифрових джерел. Типові помилки при роботі з інформацією. Інструменти організації, збереження та структурування даних. Приклади практичного застосування інформаційної грамотності у професійній діяльності.		2	4
Тема 3. Критичне мислення в інформаційному суспільстві. Роль критичного мислення у сприйнятті медіаінформації. Основні когнітивні упередження, що впливають на оцінку даних. Маніпуляції, фейки, пропаганда – типологія й ознаки. Методи фактчекінгу та перевірки достовірності новин.		2	4

<p>Практичні вправи з розпізнавання маніпуляцій. Розвиток навичок логічного аналізу та аргументації в цифровому середовищі.</p>			
<p>Тема 4. Цифрові інструменти для роботи з інформацією. Огляд сучасних цифрових сервісів для пошуку, обробки та візуалізації інформації. Хмарні технології та спільна робота з документами. Принципи створення інфографіки та мультимедійних презентацій. Використання генеративного ШІ (ChatGPT, Copilot тощо) у навчальній діяльності. Формування навичок організації цифрового робочого простору. Практичні приклади використання цифрових інструментів у дослідницьких проєктах.</p>		2	4
<p>Тема 5. Етика, право та відповідальність у цифровому середовищі. Основні принципи цифрової етики та нетикету. Поведінка користувача у мережі: відповідальність, толерантність, повага до приватності. Правові аспекти цифрової діяльності: авторське право, ліцензії, захист інтелектуальної власності. Поняття цифрових прав людини. Академічна доброчесність у цифровому середовищі. Розбір практичних кейсів порушення етичних норм в інтернеті.</p>		2	4
<p>Тема 6. Інформаційна безпека та захист персональних даних. Типи кіберзагроз і методи їх виявлення. Основи захисту інформації: паролі, шифрування, автентифікація. Конфіденційність і політика приватності. Безпечна поведінка у соціальних мережах. Використання антивірусних програм та хмарних сховищ. Створення та підтримання особистої стратегії цифрової безпеки. Практичні вправи з оцінювання власного рівня безпеки.</p>		2	4
<p>Тема 7. Цифрова комунікація та культура взаємодії в онлайн-просторі. Поняття та види цифрової комунікації. Ефективні стратегії взаємодії у віртуальному середовищі. Етика спілкування в соцмережах, месенджерах і форумах. Формування позитивної цифрової репутації. Використання соціальних платформ для професійного розвитку. Аналіз типових конфліктів у</p>		2	4

цифровому спілкуванні та способів їх конструктивного вирішення.			
Тема 8. Цифрова компетентність сучасного фахівця. Європейська рамка цифрових компетентностей (DigComp) – структура, напрями, рівні. Самооцінка власної цифрової компетентності. Інструменти розвитку професійних цифрових навичок. Використання цифрових технологій у педагогічній та науковій діяльності. Підвищення кваліфікації в умовах цифровізації. Розроблення особистої траєкторії професійного цифрового зростання.		2	4
Тема 9. Цифрове майбутнє та інноваційні тренди. Тенденції розвитку цифрових технологій у світі. Вплив штучного інтелекту, блокчейну, VR/AR, big data на суспільство. Освіта 5.0 і концепція lifelong learning. Цифрове лідерство та підприємливість у цифрову добу. Формування культури інновацій і відкритих даних. Дискусія: виклики та перспективи розвитку цифрової цивілізації.		2	4
ЗАГ:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання здійснюється за національною шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи та системою ECTS. (Див. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. .)</p> <p>Вид контролю – залік.</p> <p>Оцінювання здобувачів відбувається за 100 бальною системою, де вага оцінок у відсотках становить: за практичні заняття – 50%; за тестування до практичних занять – 25%; за індивідуальне (творче) завдання що запропоновано на вибір у тематиці практичних занять – 25%.</p> <p>Здобувач, який за підсумком всіх видів контролю знань не набрав 50 балів, користується повторним правом складання заліку за відомістю №2 після ліквідації поточної заборгованості на консультаціях викладача.</p>		

	Шкали оцінювання		
	університетська	національна	шкала ЄКТС
	90-100	зараховано	A
	80-89		B
	70-79		C
	60-69		D
	50-59		E
	26-49	не зараховано	FX
	1-25		F

Вимоги до письмових робіт	<p>Впродовж вивчення дисципліни студенти виконують завдання у формі тестів, які розміщені на сайті дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua/ (макс. бал – 100 б. за кожен тест, вага даного виду роботи - 25 % за всі виконані тести згідно коефіцієнту електронного журналу).</p> <p>Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів (не менше 25 балів за роботу протягом семестру (практичні заняття); не менше 15 балів за тестування; не менше 10 балів за індивідуальне (творче) завдання).</p>
Практичні заняття	<p>Практичне заняття проводиться з метою формування у здобувачів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p> <p>Під час практичних заняття здобувачі усно доповідають на обрані питання, дають відповіді на додаткові питання викладача, доповнюють один одного за різними питаннями практичного заняття, приймають участь в обговоренні практичних питань, вирішують ситуаційні вправи, проходять тестування, використовують сучасні інтерактивні методи отримання знань. Така форма надає здобувачу можливість отримати максимум 50 балів протягом семестру.</p>
Вимоги до індивідуального завдання	<p>Індивідуальне (творче) завдання виконується обсягом 10–15 сторінок, не враховуючи списку літератури, і структурно включає вступ, 3–4 розділи змістовної частини, висновки, список використаних джерел та додатки. До завдання подається презентація, підготовлена на одній із платформ: PowerPoint, Google Slides або Canva. Максимальна оцінка – 25 балів. Робота оцінюється у 23–25 балів, якщо тема викладена повно, логічно та послідовно, має самостійний творчий характер, презентація підготовлена належним чином, а список літератури відповідає сучасним стандартам; 19–22 бали – за досить повне викладення теми з незначними</p>

	недоліками у логіці, оформленні або презентації; 15–18 балів – за поверхове розкриття теми, недостатній обсяг, помилки у списку літератури та презентації; 1–14 балів – якщо тема нерозкрита, робота формальна, презентація не підготовлена або список джерел оформлений некоректно.
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі форми роботи протягом семестру, не мають негативних оцінок та відпрацьованих пропущених занять. Здобувач(-ка), який у встановлений термін не виконав усі форми роботи або набрав менше 50 балів за поточний контроль, направляється на додатковий контроль (талон №2) і зобов'язаний доопрацювати всі завдання. Незадовільні оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку і враховуються у загальній системі оцінювання знань. Пропущені заняття без поважних причин відпрацьовуються протягом двох тижнів після пропуску за допомогою усного опитування або тестування.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Залікова (підсумкова) оцінка (макс. 100 балів) виставляється у результаті сумування отриманих балів на практичних заняттях та за усі види виконаних робіт.

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність: Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників університету. Ознайомитися з «Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Редакція 2)» можна за покликанням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Відвідування занять: Якщо здобувач пропустив практичне заняття, необхідно виконати всі практичні завдання, передбачені даним заняттям, пройти тестування та отримати відповідну оцінку. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Здобувач вищої освіти, який не набрав 25% (сума балів за практичні заняття і самостійну роботу) до екзаменаційної роботи не допускається. У такому випадку до початку сесії здобувач може отримати допуск, відпрацювавши всі заняття і виконавши всі передбачувані види робіт, зокрема, виконання самостійної роботи, тестування у системі дистанційного навчання (<https://d-learn.pnu.edu.ua>). Студент, який не набрав мінімум 50 балів за курс, має право перездати екзамен на талоні №2, №3 відповідно до «Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 4)»

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsypilin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Лекції, тестові завдання, завдання для самостійної роботи, а також додаткові ресурси для засвоєння змісту курсу є доступними на сайті дистанційного навчання. Консультації щодо виконання самостійної роботи можна отримати щовівторка в аудиторії 510 (вул. Бандери, 1) або в режимі онлайн, за допомогою e-mail, viber, telegram, zoom.

Студент, який навчається за **індивідуальним графіком**, має опрацювати самостійно весь матеріал і виконати всі види контролю відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-trykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Неформальна освіта: Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3)» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-trykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Також здобувачі вищої освіти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання.

8. Рекомендована література

Основна

1. Близнюк Т. Цифрові інструменти для онлайн і офлайн навчання: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. 64 с. URL: <http://surl.li/bgjno>
2. Власенко Ф. П., Левченко Є.В. Інформаційна культура та кіберкультура в контексті розвитку сучасного суспільства. *Українські культурологічні студії*. 2019. № 2. С. 75–79. URL:
3. Воронкова В. Г., Нікітенко В.О. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика : монографія. Львів-Торунь : LihaPres, 2022. 460 с. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/12345/6591/1/0048996.pdf>
4. Годецька Т. Проблематика цифрової компетентності в науковому доробку українських дослідників. *Науково-педагогічні студії*. 2023. №7. С. 252-274.
5. Горбань Ю. Інформаційна культура в контексті глобальних трендів сучасного суспільства. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2024. № 48. С.382-389.
6. Гуревич Р. Цифрова культура молодого покоління: як її формувати. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2024. № 73. С.14-29.
7. Гуревич Р., Коношевський Л., Костенко Н. Цифрова компетентність педагогів в умовах інформатизації освіти. *Дидактика*. 2023. № 74. С. 7-13.
8. Деренюк М. Основні підходи до тлумачення поняття медіаосвіти у польській та українській педагогічній науці. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. №12. С. 546-558.
9. Деренюк М. Формування креативного та критичного мислення у здобувачів професійної (професійно-технології) освіти. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 9 (17). С.150-164.
10. Інформаційна культура : навч. посіб. / за заг. ред. проф. Ю. І. Палехи. Київ : Ліра-К, 2020. 382 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/351374342_INFORMACIJA_KULTURA
11. Кабанець А. Цифрова культура як глобальна педагогічна проблема. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. 2024. № 80. С.11-17.
12. Кириленко С., Якімова М. Деякі питання формування цифрової компетентності здобувачів вищої освіти України та Польщі. 2025. № 1. С.129-133.
13. Овчарук О. В. Сучасні підходи до розвитку цифрової компетентності людини та цифрового громадянства в європейських країнах. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. № 2 (76). С. 1-14.
14. Почапська О. І. (Не)безпека в цифровому світі : навчальний посібник / Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2024. 59 с.
15. Редчук Р. Особливості використання соціальних мереж у публічному управлінні як сучасного каналу комунікації. *Вчені записки ТНУ імені Ві Вернадського*. 2022. № 33 (72). С. 72-76.
16. Степанова Н. Степанова Н. М. STOP-стереотипи: методи їх подолання в українському суспільстві / Н. М. Степанова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2024. 61 с.
17. Сторонська О., Воробель М. Професійна компетентність педагога в умовах цифровізації освіти». *Молодь і ринок*. 2023. № 10 (218). С.

18. Хіміч Ю. Формування інформаційної культури здобувачів вищої освіти в цифрову епоху. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2023. № 1. С. 86-95
19. Яценко О. Цифрова культура: шляхм концептуалізації. *Культурологічний альманах*. 2022. №2 с. 48-50.
20. Dereniuk M. Obecny stan edukacji medialnej w Ukrainie. *Zblizenia Cywilizacyjne*. № 20 (2). S.149-171.

Допоміжна

1. Агарков О. Індивідуальність в цифрову епоху: як соціальні мережі впливають на самоідентифікацію та соціальну поведінку особистості. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2023. № 1. С. 73-78.
2. Алексеева С. Цифрова компетентність: змістові домінанти та тенденції. *Перспективи та інновації науки*. 2023. № 9(27). С. 70–78.
3. Арістова Н. Формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей: інтерактивні форми організації і методи навчання. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2023. № 11 (6). С. 6–12.
4. Бабакіна О., Шуртигіна В., Бабельчук О. Медіаграмотність педагога в умовах розвитку цифрових технологій. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 7 (35). С. 265-276.
5. Гриценчук О. Цифрова компетентність освітян – запорука рівного доступу до якісної освіти. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2021. №3 (2). С.1-4.
6. Дарованець К. Цифрова епоха: від трансформації культури до змін в її популяризації. *Культурологічний альманах*. 2022. №2. С.344-350.
7. Захаревич М., Григоренко В. Цифрова компетентність та цифрова грамотність здобувачів вищої освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2024. №1. С.119-129.
8. Калюжна Т. Інтеграція цифрових технологій в освіту дорослих: цифрова компетентність науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*. 2024. № 4. С.176-182.
9. Опалюк Т. Цифрова компетентність як складова професійної компетентності студентів філологічних спеціальностей. *Освіта. Інноватика. Практика*. № 10 (8). С. 42-46.
10. Підтримка освітнього процесу в умовах військового стану засобами цифрових технологій. *Збірник матеріалів : Гриценчук О.О., Іванюк І.В., Кравчина О.Є., Лещенко М.П., Малицька І.Д., Овчарук О.В.* Київ, ІЦО НАПН України, 2022. 65 с.
11. Сухомлин О. Цифрова компетентність здобувачів вищої філологічної освіти в умовах сучасних запитів суспільства: ціннісний аспект. *Молодь і ринок*. 2022. №2 (200). С. 170-176.
12. Ступак О. Формування цифрової компетентності майбутніх дизайнерів: від теорії до практичного впровадження». *Український Педагогічний журнал*. 2024. № 3. С. 257-262.
13. Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи: 2022 (Безпечне середовище для учнів та вчителів: виклики та практичні рішення) : зб.матеріалів всеукр.наук.-практ.семінару (Київ, 3 березня 2022 р.) / за заг.ред. О.В. Овчарук. Київ: Інститут цифровізації освіти НАПН України: 2022. 106 с.
14. Цюняк О. Освітні можливості соціальних мереж у професійній підготовці майбутніх педагогів. *UNESCO Chair Journal Lifelong Professional Education in the XXI Century*. 2021. № 3. С. 34-39.
15. Терепищій С. Медійна й інформаційна грамотність в освітній політиці: стратегії впровадження й оцінювання. *Культурологічний альманах*. 2022. № 4. С. 152–159.

Інформаційні ресурси

1. Концепція розвитку цифрових компетентностей до 2025 року : Розпорядження Кабінет Міністрів України від 03.03.2021 р. № 167-р. URL:
2. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/851-15> (дата звернення: 02.11.2025).
3. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 01.12.2022 р. № 2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2807-20> (дата звернення: 02.11.2025).

Викладач:

доктор філософії,
асистент кафедри педагогіки та
освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика

Мар'яна ДЕРЕНЮК